

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

מערכה מפרי עטו, תחת הכותרת "זה האיש", שהוצג בתיאטרון "לה פונמיון דה קאטר פיוזון" בצרפת. בשנת הגיליון: יאיר (אברהם שטרן), מפקד ומייסד הלח"י (לוחמי הרוח ישראל).

כגיליון "העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, פורסם "ראיון מיוחד" עם הר"ר ישראל אלדר, לשעבר איש לח"י, מייסד "סולם", והיות הנערץ הלאומי. הראיון נשא את הכותרת "מלכות ישראל על גדות היאר והפרת". צוות חוקרי השבועון כרך "כיצד חילקו את רכוש העם במטח", כמיסגרת המידע, "האם המישטרה מושחתת?" מישאל-בזק של כתבי השבועון התמקד בנושא: "ראם לדעתך מגיע שכר גדול יותר לאנשים בעלי השכלה העוסקים בתפקיד אחראי?" כתבו המשוטט של השבועון באירופה, עמוס קינון, פירסם מחזה בלי

אזרחים מדרגה שניה * גבר דוגר על ביצים *

עבד אל-נאצר הופך לבן-גוריון * נציגי העם כשחקנים

השופט הזה
המשטרה
ניצד התעשרו
הקצינים
הגבוהים

האינטליגנציה הכריזה **מרד!**

העולם הזה 25
9.2.1956 תאריך

העולם הזה 25
9.2.1956 תאריך

בכל מצרים כספק ביצים ועופות. כסטור דנט לכלכלה ידע בורהאם כי בשנה האחרונה שיווקו איכרי בורהאם שני מיליון תרנגולות ושישה מיליון ביצים. לפתע נחרד מהרהוריו: בלא משים התנגש עם אשה מקומית, שנשאה על ראשה סל ביצים, הסל נפל והביצים הפכו חבי תה ענקית. בורהאם התנצל, והציע תשי לום. אולם כאן התעוררה בעיה: האשה לא ידעה כמה ביצים היו בסל, אבל אני יכולה להגיד לך איך לעשות חשי בוק. הסבירה: איילו הניחה את כל הביצים בזוגות, היתה נשאת לה ביצה אחת ביד. איילו הניחה אותן בשורות של ארבע, היתה נשאת לה ביצה אחת ביד. ביצה אחת היתה נשאת גם איילו הניחה את מיטען הסל בשורות של חמש או שש ביצים. רק איילו הניחה את הביצים בשורת של שבע, לא היתה נשאת לה אף ביצה ביד. כמה ביצים היו לה? * **מראכה ערינה**. לסטודנט האומלל לא היה הכסף הדרוש. "אני מוכן לשלם עבור הנזק בעבודה". הציע לבסוף. היתה זאת טעות מרה. אנשי הכפר שהתאספו קבעו כי עליו לעבוד שש שעות, והובילוהו לי מיבנה מקומר ונמוך. "התפשטו! ציוו עליו."

הצעיר נבהל. "אין לך מה לחשוש". הרגיעו אותו האיכרים. "אתה תשכב כאן במנוחה ואיש לא יפריע לך". לבסוף הבין הסטודנט מה רצו ממנו. בכוכ היו מונחות כמה אלפים מן הביצים המפוררות של הכפר. מאחר שהאיכרים לא שמעו מימיהם על מדרגות חשמליות וכיוון שהדרגה טבעית של מיליוני ביצים היתה דורשת רבבות תרנגולות, הנהיגו בכפר שיטה חסכונית משלהם: דגירה של בני-ארס. מדוע שאל בורהאם הנדהם, ישכיבו דווקא אותו על הביצים? "המהפכה איש מה", הסבירו זקני הכפר. "מהיום שי קבלנו רדיו, מסרבים הצעירים שלנו לשכב כמו תרנגולות". לסטודנט לא היתה ברירה אלא לדגור בשונו לקאהיר, נשא עימו מתנה: תרי סר אפרוחים שיצאו לאור העולם הודות לחום גופו. "בני המאמצים! הסבירו בגאווה לידיו."

אנשים

- בשעה 11 בלילה חיכתה למבקרי מסיבת יום-ההולדת של הכנסת הפתעה בלתי-נעימה: נעימת החיקווה שימשה ליושבי-ראש הכנסת יוסף שפרינצק כאמצעי לרמוז למשתתפים שעליהם להסתלק לבתיהם.
- תושב אחת המעברות בשם **אב"רהם עבד-אל-נאצר** הגיש בקשה לשנות את שמו ל**אברהם בן-גוריון**.
- היומון דבר כתב, בלי שום קשר לשום דבר, את הדבר הבא: "נוכח הגל העכור של הסתה והחשדה, טוב כי נזכור, כי אחד הדברים המופלאים שמדינתנו הצעירה התברכה בהם, והיא מיטרה הוגנת, יעילה ונקיית כפיים."
- שרי-האוצר לוי **אשכנזי**, בתגובה לאיום השביתה של האינטליגנציה: "אני מוכן לקחת שלושה מיליון ל"י הדרושים לתשלום הפרשי השכר ולהציעהם לנגד עיניהם — ובלבד שלא לשלם. כאן לא שאלת הכסף, אלא שאלת העיקרון."

* מיספר הביצים השבורות הוא 301.

העם הכנסת

הפער השני
מאורע גדול נרחש בישראל בשבת זו, שהאפיל אף על הידיעה בדבר ארבעים האיליושינים שהגיעו לרשותם של אויבינו. מאבק איתנים נתקיים השבת בשדה הכדורגל. נבחרת הכדורגל של ישראל הוריעה על המיגרש ועימה ארבעה חודשים של הכנה. הקהל צפה במישחק במתינות נסערת... לא היה אלה דבריו של כתבי ספורט נלהב, אלא של מנהיג ישראל גלילי, לשעבר ממנהיגי ההגנה וסגן שרי הביטחון. אמר את דבריו בלעג מר, כי בניגוד למאבק הספורטאי לא הקדיש אדם בישראל מאמץ רציני כדי להתכונן למאבק שני: המאבק נגד האייליושינים עצי מס. מפצצי הסילון הסובייטים, אשר שום נשק ישראלי קיים לא יהיה מסוגל למנוע בעדם להחריב את ערי ישראל. היררה גלילי על הפער שהיה קיים בחודשים האחרונים בין דיבורים ומעשים: "הפער בין דיבור למעשה נתם, שכן חדלו כבר לדבר..."

הוא הדליק פרימוס. יוסוף כמיס, ח"כ מפ"ם הערבי, גבר מגושם ומשופם, התאפק בקושי מלקפוץ ממקומו, כי בכיסו היתה הצהרה בשבועה, תחומה בטביעת אצבעו של מחמוד. הלה נשבע שבוע לפני כן: "בתחילת חודש אוקטובר 1950, הואשמת עליידי השילטונות בנטיעה ל' לבנות ללא רשיון. הכחשתי את האשמה.

..מי נפל לתוך הפער?
ציור של צייד המורכב, ליווה את אמרו של העורך, שנשא את הכותרת הזו ודן בשאלות חברתיות, תוך שימוש במילה החדשה: "פער".

כעבור כמה ימים נקראתי עם עוד כמה אנשים למישרד המושל הצבאי בסכר-נין. שם דרש הסמל אברהם מאיתנו כי נודה באשמה, אולם סירבנו. הוא החל צועק ומגדף וממסיר על כל אחד מאיתנו מכות בצורה אכזרית. כהמשכנו בהכחשותינו, הדליק פרימוס והניח עליו שרי פודי-ברזל, עד שהפכו אדומים מרוב חום. ואז החל מאיים עלינו בברזל המלוכך, אולם סירבנו להודות באשמה מבויימת. אז נטל אחד השיפודים והניחו על אפי. התעלפתי ונלקחתי לנצרת, שם נבדקתי על ידי הרופא ג'בראן עטאללה ביום 16.10.50. הוא נתן לי את התעודה המצורפת בזה, והורה להכניסני לביתה-החולים."

תעודת-הרופא קבעה כי מחמוד סבל משמונה פצעים שונים, ביניהם כוויה "בגשר האף".

על איוו הכחשה הסתמך בן-גוריון? טען כמיס: "פקיד במדים הזמין את מחמוד לפגישה ודרש ממנו לחתום שקיבל את ההזמנה. מחמוד אינו יודע קרוא וכתוב. היה שם את טביעת אצבעו על המיטמך. הוא זה טופס של הכחשה. זאת היתה רמאות."

הרופא איתר. אותו מזל היה לבן-גוריון גם בתשובתו לשאלתא השנייה, על מותם של כמה לידים במשולש, כתר צאה מסירוב המימשל לתת להוליהם את הרשיון הדרוש להעברים לבית-חולים. גם כאן היה בידי בן-גוריון מיטמך רשמי: הכחשת הורים. כמיס הוציא מכיסו את מיכתבם של שני האבות השכולים. היו אלה מיסמכים מזעזעים, כתובים על נייר לות תלושים ממחברת, בכתבי-ידם של הרפלאחים. כתב האב האחד: "בשנת 1955, בכפר ערה... נפטר הילד עדאל עבד אל-לטיף מערערה, והוא בן שש שנים, לאחר שהתגברה עליו מחלתו. לפני זה היה מתייצב כל יום, זמן מה, במישרד המושל הצבאי, לבקש היתר נסיעה, וכל פעם היו מסרבים לתת לו את האישור. אחר-כך נפטר הילד בביתו, בשונו ממישרד המושל הצבאי עם אמו ואביו. באותו יום הופיע רופא שנשלח עליידי המושל הצבאי לביי תו של הילד, ואיתו נשלח גם רשיון (ליצרי אה) לשישה חודשים, אך הילד מת עם בוא הרופא."

אמינה בת שנה. סיפורו של עבד-אל-רחמן, האב השני, היה דומה: "בשנת 1951 או 1952 פניתי אישית לעוזר המור של הצבאי ושמו בנימין העיראקי. אתי היתה גם אחתי. ביקשנו היתר נסיעה לחזרה, כדי לקחת את בתנו החולה אמינה, בת השנה, לרופא. למרות שבתי היתה במצב מסוכן, לא קיבלתי היתר, והפקיד הנ"ל גירש אותנו ממישרד המושל, וכך מול בית המושל, באותו הזמן, מתה הבת שלנו."

גם מיכתבים אלה נכתבו אחרי שהאנשים עצמם חתמו על הכחשות רשמיות. כיצד הוחתמו? כמיס משך בכתפיו הרחבות ואמר: "כשמים לך אקדח על החזה, לא תכחיש?"

מצריים

אביו של אפרוח
עבד אל-ריסול בורהאם הלך לתומו ב-סימטאות הכפר בורהאם. הוא בא במיוחד מקאהיר כדי לראות את הכפר המפורסם